

TALOUSARVIOALOITE 411/2001 vp

Määrärahan osoittaminen toimenpideohjelman susien suojelemiseksi

Eduskunnalle

Tutkijat ja petoasiantuntijat pelkäsivät, että kesien 1999 ja 2000 hyvin voimakas ja kielteisävytteinen suurpetokeskustelu tulisi lisäämään suurpetojen tappamista ja salametsästystä ellei asialliseen petotiedotukseen panosteta. Näin myös tapahtui viime talvena Kuhmossa ja Hyrynsalmella. Lyhyessä ajassa melkein kolmannes Suomen susikannasta tapettiin ja törkeitäkin salametsästystapauksia tuli ilmi. Kuhmoon myönnettiin suden metsästyslupia vain kuusi, mutta siitä huolimatta Kuhmossa ja Hyrynsalmella poronhoitoalueen puolella tapettiin kaikkiaan 21 sutta.

Yhtä susilaumaa lukuun ottamatta sudet eivät olleet aiheuttaneet vahinkoja eivätkä ne susien radioseurannan mukaan liikkuneet asutuksen läheisyydessä. Yleisen petovihan ja -pelon lietsominen johti kuitenkin siihen, että susia koettiin olevan liikaa ja niistä haluttiin päästä eroon keinolla millä hyvänsä. Luonnonsuojelun ja petokantojen järkipäätöksen hoidon kannalta olisi tärkeää edistää ihmisen ja suurpetojen rinnakkaiselo. Nykytilanteessa tarvittaisiin toimenpideohjelma suurpetojen suojelemiseksi. Toimenpideohjelma koostuisi seuraavista elementeistä:

- valistusmateriaali suurpedoista ja niiden käyttäytymisestä,
- petoaitojen rakentamisohjelma.

Toimenpideohjelma laadittaisiin ympäristö- sekä maa- ja metsätalousministeriöissä yhteistyössä maamme luonnonsuojelu- ja metsästysjärjestöjen sekä niiden kuntien kanssa, jotka ovat suurpetojen vakituista asuinalueita. Järjestöt voisivat

osallistua myös hankkeiden toteuttamiseen. On myös ensiarvoisen tärkeää jakaa tietoa tiedotusvälineiden edustajille. Toimenpideohjelman käynnistämistä varten maa- ja metsätalousministeriön momentille 30.41.42 lisätään 200 000 euroa.

Valtion petokorvausmäärärahat on toistaiseksi käytetty lähinnä poro- ja kotieläinvahinkojen korvaamiseen. Korvausmäärärahoja on käytetty vahinkojen ennaltaehkäisyyn, mikäli niitä on korvauksista jäänyt yli. Tällöin ei ratkaista itse ongelmaa: pedot tulevat pihapiiriin tai tappavat karjaa. Nyt keskitytään ainoastaan tapahtuneiden vahinkojen korvaamiseen, mikä on pitkällä aikavälillä kestävä ratkaisu. Mikäli petokannat kasvavat, lisääntyvät myös vahingot, jollei niitä ehkäistä ennalta. Korvaukset koetaan myös usein riittämättömiksi. Lisäksi vahingot herättävät pelkoa.

Sähköaidat ovat toimiva ratkaisu suurpetojen, karhun, suden ja ilveksen, pitämiseksi poissa laitumelta ja pihapiiristä. Niin Suomessa kuin Ruotsissakin on havaittu sähköistettyjen petoaitojen ehkäisevän ennalta vahingot lähes täysin. Ennalta ehkäisevien petoaitojen rakentaminen tulee suunnata petotihentymäalueille, kuten Ruokolahdelle ja Ilomantsiin, ja sinne, missä vahinkoja tapahtuu toistuvasti.

Petoaidat eivät pelkäästään suoja, ne vaikuttavat myös asenteisiin. Kun vahinkoja ei juuri tapahdu ja pedot pysyvät poissa pihapiiristä, ihmiset voivat kokea, että petojen kanssa on mahdollista elää. Ruotsissa Värmlandin alueella on lähes

kaikki kotieläintilat (noin 100 kpl) aidattu. Alueen karjan- ja lampaankasvattajat suhtautuvat myönteisemmin suteen kuin lähiympäristön muut ihmiset. Suomessa suteen ja karhuun lähiympäristössä suhtautuvat kaikkein kielteisimmien suurpetojen pelkäävät, karjan- ja lampaankasvattajat ja poronomistajat.

Elinvoimaisten petokantojen ylläpitäminen pitkällä aikavälillä edellyttää vahinkojen ehkäisyä ja häirikköyksilöiden poistoa. Useissa kansainvälisissä tutkimuksissa on havaittu, että metsästys vähentää kotieläinvahinkoja ainoastaan,

jos se kohdennetaan juuri vahinkoja aiheuttaviin yksilöihin. Toistuvat petovahingot aiheuttavat vaatimuksia kaatolupien saamiseksi ja viime kädessä salametsästystä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2002 talousarvioon momentille 30.31.42 lisäyksenä 200 000 euroa toimenpideohjelmaan susien suojelemiseksi.

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 2001

Ulla Anttila /vihr
Anni Sinnemäki /vihr